

Tid til haven

Havetips uge 50

Af: Marianne Bachmann Andersen

Hvor kommer julestjernen fra?

"Flores de Noche Buena" er det mexicanske navn for julestjernen, som oprindeligt stammer netop fra Mexico. Oversat betyder det "Juleaftens blomst", og det er netop dette tidspunkt, at julestjernen hvert år skifter farven på højbladene (dem vi ser som den røde blomst).

I Frankrig hedder julestjernen "Etoile d'amour", som oversat betyder "kærlighedsstjerne". Den betegnelse passer måske endnu bedre, for et sagn siger, at aztekernes gudinde, som døde af et knust hjerte, fugtede julestjernens højblade med dråber af blod, hvilket har givet den røde farve.

Sådan blev julestjernen populær

Joel Poinsett, der for 200 år siden var den første amerikanske ambassadør i Mexico, sendte planter til undersøgelse i sin hjemby Philadelphia. Her undersøgte botanikere planten og navngav den Poinsettia, for at ære ambassadøren. Selv samme ambassadør døde d. 12. december, og i USA fejrer man "Poinsettia Day" netop den dag (man giver en julestjerne til én man holder af).

I Danmark har vi taget dagen til os og holder "Julestjernes dag – gør en anden stjerne glad", og her bidrager gartnerne til en række begivenheder landet over.

I 1804 tog naturforskeren Alexander von Humboldt planten med sig hjem til Europa efter en tur til Amerika. En kyndig tysk botaniker tog sig kærligt af planten og i 1833 fik den sit navn - Euphorbia pulcherrima, som betyder "den smukkeste vortemælk".

Stjernen som pottedplante

I begyndelsen af 1900-tallet begyndte Paul Ecke at dyrke julestjernen på gården i Californien. Her voksede de store buske, som han skar blomster af til buketter, som blev solgt eksklusivt i Hollywood. Produktionen blev udvidet og flere gartnere fik opdyrket den populære blomst. Det var først efter mange års forædlingsarbejde, at det lykkedes at tæmme de store buske til de julestjerner i potter, som vi kender i dag. Udvalgelsen af planter, der kan tåle at stå i opvarmede rum i nærmest mørke, er stadig et vigtigt element i forædlingsarbejdet.

Kort dag styrer farven

Julestjernen er en helt speciel blomst. Det er nemlig først, når dagens lys er kortere end 12 timer, at den begynder at danne farve i de store højblade. Fra midten af september måned er det tilfældet, og så skal der gå yderligere syv – ni uger, inden julestjerneerne er klar til at komme i butikkerne.

Der dyrkes over 100 forskellige sorter i forskellige farver, former og størrelser, hvilket giver alle mulighed for at vælge deres favoritstjerne.

P.s. husk at julestjerner hader sne og kulde! Pak planterne godt ind, og få dem hurtigst muligt ind i den varme stue

Ceder

Thuja

Blågran

Serbisk gran

Cypres

Det bæredygtige juletræ

Sammen med julen følger også næstekærligheden, og det gælder også overfor vores natur. Traditioner er de fleste tro overfor, men måske er det på tide at gøre op med det traditionelle juletræ?

Du kan f.eks. vælge et juletræ, som ikke slutter sine dage lige efter at det sidste gavepapir er samlet sammen og sorteret til genbrug. Juletræet kan nemlig være med rod, så det har mulighed for at vokse videre, når de levende lys og stjernen forsigtigt er afmonteret. Heldigvis er der

stigende interesse for de bæredygtige løsninger, og det bakker dit lokale havecenter op om. Tøv derfor ikke med at finde årets alternative juletræ, som bagefter kan vokse videre ude i haven.

Traditionelle nordmannsgraner

Den største andel af juletræer i de danske hjem er den smukke nordmannsgran. Selv samme træ står ikke på top ti listen over de mest populære planter i haven, så her skal der måske tænkes langsigtet, så dit valg af bæredygtigt juletræ også passer til haven bagefter.

Afdelingen med stedsegrønne nåletræer i havecentret har en hel del at byde på. Du kan få nordmannsgrans-lignende træer, men du kan også få grantræer, der har en slankere facon eller hvad med de meget flotte blå blågraner? Cedertræer er utrolig populære, så her får du måske netop det træ, som du så længe har drømt om? Husk at rådføre dig med din gartner, så du får valgt et træ, som er hårdført og passer til forholdene hjemme i din have.

FACEBOOK statements eller små hurtige beskeder

Er snedækket så kraftigt, at det tynger planterne, så skal du ud med kosten. Fej planterne nænsomt, så sneen falder ned. På den måde redder du planterne og undgår knækkede grene

#Har du drivhus, så vær også opmærksom på, at snetrykket ikke bliver så kraftigt, at glassene knuses

Fuglene søger skjul i de stedsegrønne planter og nyder godt af frø fra kogleskæl. Har du slet ingen stedsegrønne planter i haven, så er vinteren et godt tidspunkt at få udvalgt favoritterne, så du kan få plantet dem

Husk at fodre fuglene. Hæng gerne foderbrættet i et træ, så det ikke tiltrækker uønskede gnavere. Når du først er begyndt at fodre, bør du blive ved, for havens fugle kender godt deres favoritfodersteder

Brug tøvejrperioderne til at få plantet de pletter og barrodsplanter, som du af forskellige årsager ikke har nået at få plantet. Det er bedre at plante dem nu, end at vente til det bliver forår

Drivhuset skal isoleres med boblefolie, hvis det er her, du overvintre de sarte planter. Der findes gode løsninger til at hindre for voldsomt frostvejr i at trænge ind til planterne, og du kan finde velegnede produkter i dit havecenter

I kolde egne er det en god idé at dække hortensiaplanterne med granris, så de sarte blomsterknopper ikke tørrer ud i vinterkolde vinde

Ryd op i dine frøposer fra sidste år. Mange frø kan holde flere år, men rigtig mange har en kortere levetid – du kan se udløbsdatoen på poserne

Kryb i skjul i lænestolen og lad dig inspirere af bøger, hjemmesider og blogs. Selv om det føles som lang tid, så er det lige pludselig forår!